

Stichting NIOC

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2025, gehouden op donderdag 27 maart 2025 jl. en georganiseerd door Hogeschool Windesheim). Bij elkaar zo'n 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op 18 maart 2027 in Arnhem en wordt georganiseerd door HAN University of Applied Sciences.

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Informatica in het HOVO (Hoger Onderwijs Voor Ouderen)

C. Verweij, J.L. Grashuis, P.C.G.M. Sollet

Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidszorg, Erasmus Universiteit, Rotterdam

Inleiding

In deze bijdrage wordt verslag gedaan van onze ervaringen met het onderwijs in de basisinformatica in het kader van het HOVO (Hoger Onderwijs Voor Ouderen) zoals dat sinds enige jaren aangeboden wordt aan een aantal universiteiten. In Rotterdam wordt dit informatiseringsonderwijs verzorgd door de vakgroep Medische Informatica van de Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidszorg (FGG), waarvan alle auteurs lid zijn.

Doelgroep

Sinds 1988 wordt aan de Erasmus Universiteit Rotterdam aan ouderen de mogelijkheid geboden academisch onderwijs te volgen onder de naam HOVO (Hoger Onderwijs Voor Ouderen). De doelgroep wordt gevormd door mensen met een academisch werk- of denkniveau, al of niet verkregen via een voltooide HBO- of academische opleiding die hun maatschappelijke carrière al (of bijna) achter de rug hebben. De leeftijdsgrens is daarom gesteld op minimaal vijftig jaar. Het onderwijsaanbod is divers: er zijn lezingen- en collegecycli, werkgroepen en cursussen op verschillend gebied, variërend van economie tot ethiek en rechten tot informatica. In de meeste gevallen kan een gevolgd onderdeel met een toets of tentamen worden afgesloten dat in sommige gevallen voor eventueel te volgen regulier onderwijs als vrijstelling voor toelating kan gelden. Een onderdeel van het HOVO aan de Erasmus Universiteit is het onderwijs in de informatica, dat door de vakgroep Medische Informatica wordt verzorgd. De opzet van en de ervaringen met dit onderwijs is het onderwerp van dit verslag.

Programma

Het onderwijs is gestart met een lezingencyclus 'Inleiding Informatica en Computers' bestaande uit tien colleges van één uur met als belangrijkste doel een inzicht te geven in de mogelijkheden en onmogelijkheden van informatieverwerkende systemen en een demystificatie van het begrip computer. Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Inleiding informatiesystemen
2. Historie informatieverwerking
3. Informatie en communicatie
4. Bits en logica
5. Het informatieverwerkend proces
6. Apparatuur I
7. Apparatuur II
8. Programmatuur I
9. Programmatuur II
10. Gegevensbestanden

Deze lezingencycli zijn een aantal malen gegeven en werden gevolgd door ongeveer vijftig studenten per cyclus. Al snel bestond de behoefte bij de deelnemers om zelf eens in de praktijk met een computer te werken. Na de derde cyclus werd daarom besloten bij de onderdelen 8 en 9 een kort practicum in te lassen bestaande uit een korte toetsenbordtraining, een kennismaking met MS-DOS en korte 'tour' door de tekstverwerker Wordperfect. Deze practica waren een zodanig succes dat door vele deelnemers gevraagd werd naar een meer praktische vervolgcursus. Hiertoe werd voor het eerst in het najaar van 1990 een cursus 'Werken met Computers' georganiseerd, bestaande uit tien dagdelen van drie uur. Deze cursus werd samengesteld uit onderdelen die we al beschikbaar hadden uit het reguliere onderwijs voor de FGG. Voor de meeste onderdelen werd meer tijd uitgetrokken dan hier normaal voor beschikbaar is zodat een wat rustiger tempo aangehouden kon worden en er meer tijd beschikbaar was voor begeleiding en het beantwoorden van vragen.

Om praktische redenen werd het aantal deelnemers beperkt tot twintig. De opbouw van de cursus was als volgt:

1. Introductie computergebruik
- 2 en 3. Operating System MS-DOS
- 4 en 5. Tekstverwerking met Wordperfect
- 6 en 7. Gegevensbestanden en DBase III+
- 8 en 9. Programmeren in BASIC
10. Communicatie per computer.

Om aan de specifieke hoger onderwijs aspecten recht te doen bestonden alle onderdelen uit een gedegen theoretische inleiding met uitgebreide achtergrondinformatie, gevolgd door praktische oefeningen.

Mede doordat in het studiejaar 1990/1991 door het grote aantal aanmeldingen twee lezingencycli gegeven werden, was het noodzakelijk in het najaar 1991 ook twee cursussen 'Werken met Computers' te geven, die geheel voltekend waren.

Ervaringen

Zowel bij de lezingencycli als bij de cursus bleken de deelnemers zeer enthousiast en gemotiveerd te zijn. Het ruim de tijd nemen voor het beantwoorden van vragen werd zeer op prijs gesteld en velen maakten van deze gelegenheid gebruik. Veel deelnemers waren al in het bezit van een PC of overwogen de aankoop ervan maar werden door onkunde of angst weerhouden er gebruik van te maken. Veel cursisten noemden ook de technologische kloof met de jongere generatie, die ze door het deelnemen aan de cursus konden dichten. Een aantal deelnemers voelde behoefte aan een vervolgcursus, met name op het gebied van het programmeren. Intussen is besloten in het najaar van 1992 ook een cursus programmeren met Pascal aan te bieden.

Na iedere cursus werd door onszelf een mondelinge evaluatie gehouden, terwijl daarop bovendien nog een schriftelijke (anonieme) evaluatie volgde. Het resultaat van de schriftelijke evaluatie van de cursussen van najaar 1992 is nog niet bekend, die van 1991 levert een waardering op die bijzonder groot is. Vanuit de kant van de docenten bekeken blijkt het bijzonder plezierig een cursus aan mensen met dit niveau en levenservaring te geven.

Slot

Het blijkt zeer goed mogelijk en nuttig een cursus als hierboven beschreven aan ouderen aan te bieden. Het resultaat van de evaluatie laat een zeer positieve waardering zien en de overtuiging dat de deelnemers nu voldoende basiskennis hebben om zich op eigen kracht verder te ontwikkelen. Vanuit docentenzijde gezien is het geven van onderwijs aan mensen uit het HOVO-circuit bijzonder plezierig.